

III МІЖНАРОДНА НАУКОВА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ
**ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ СУЧАСНОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ: ТЕОРІЯ І
ПРАКТИКА**

III INTERNATIONAL SCIENTIFIC INTERNET CONFERENCE
**TRENDS AND CHALLENGES OF MODERN AGRICULTURAL
SCIENCE: THEORY AND PRACTICE**

м. Київ, 2021

УДК 635.656:631.531

ЗНАЧЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ ГОРОШКУ ОВОЧЕВОГО

Сачалко С.А., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

Овчарук В.І., д-р. с.-г. наук, професор

Подільський державний аграрно-технічний університет

Овчарук О.В., д-р. с.-г. наук, доцент

E-mail: ovcharuk.oleh@gmail.com

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Горох овочевий містить 20-22 % сухої речовини, 6-7 % білку, 5-7 % цукрів, 2-4 % крохмалю. За вмістом білку він займає провідне місце серед овочевих культур. Біологічну цінність білка визначають його легка засвоюваність організмом людини, склад незамінних амінокислот: лізину (1,52 мг%), триптофану (0,25 %), треоніну (0,84 %) та ін. Крім того, зелений горошок містить значну кількість ряду біологічно активних компонентів: холін (263 мг%), інозит (160 мг%), тіамін (0,5 мг%), піридоксин (1 мг%), рибофлавін (0,1 мг%), фолієва кислота (0,13 мг%). Зібране у молочно-восковій стиглості зерно зеленого горошку містить вітаміни А (170 мг%) і С (30-40 мг%) та майже всі вітаміни групи В (В₁-340 мг%, В₂-150 мг%) і поряд зі шпинатом і брюссельською капустою воно найбагатше на залізо. До складу зеленого горошку входять також мінеральні речовини (0,5-0,7 %): залізо, кальцій, калій, фосфор.

Цінність овочевого гороху полягає також в тому, що він дає сировину для консервної промисловості в найбільш ранній період, коли відсутні інші овочі. При консервуванні зеленого горошку заводи починають переробку овочів на 1-1,5 місяці раніше, що значно підвищує ефективність використання обладнання, енергетичних ресурсів і загальне виробництво консервних підприємств.

Короткий вегетаційний період і висока біологічна активність кореневої системи гороху підвищують господарське значення цієї культури, як одного із кращих попередників для інших сільськогосподарських культур. Горох рано

звільняє поле, дозволяючи одержувати на зрошувальних землях другий урожай цілого ряду культур.

Урожайність гороху овочевого в конкретних ґрунтово-кліматичних умовах тісно пов'язана з густотою рослин в посівах. Краща для певних умов густота і схема посіву культури забезпечує оптимальні умови для живлення рослин.

В сучасній технології вирощування культури стосовно оптимальної густоти рослин гороху овочевого існують досить суперечливі рекомендації за зонами її застосування. Зважаючи на це є необхідність оптимізації площі живлення сортів гороху овочевого з урахуванням строку вегетації для умов західного Лісостепу України, яка б забезпечила кращий ріст і розвиток рослин, вищу врожайність і якість зерна [28, 29].

Для досліджень були вибрані наступні сорти гороху овочевого – ранньостиглий Гермес і середньостиглий Селена. Ріст і розвиток їх рослин на початкових етапах проходив майже одночасно – настання фенологічних фаз різнилося в межах похибки дослідів.

Одержання дружніх і повних сходів гороху овочевого нерідко є вирішальним чинником високої врожайності. Схожість насіння за варіантами норми висіву у обох сортів була в межах 82,0-87,8%. Із збільшенням норми висіву у сортів Гермес і Селена спостерігалася тенденція до зниження польової схожості.

Виживаність рослин свідчить про те, що найбільш сприятливі умови для збереження рослин до фази технічної стиглості насіння бобів гороху овочевого були у варіанті з нормою висіву 0,8 млн. насінин /га; цьому сприяли для росту і розвитку рослин умови з оптимальною площею живлення. У варіанті з нормою висіву 1,6 млн. насінин /га у сорту Гермес виживаність була на рівні 87,5 %, що нижче за контрольний варіант на 2,1 %; у сорту Селена за такої ж норми висіву вона становила 82,8 % (на контролі – 89,8 %). Із збільшенням густоти рослин тривалість періоду від масових сходів до настання технічної стиглості скорочується. Така закономірність характерна для обох сортів: у сорту Гермес – від 48 до 45 діб, у сорту Селена – від 52 до 48 діб.

Отже, із збільшенням норми висіву гороху овочевого тривалість між фазних періодів зменшується, а виживаність рослин із загущенням посівів підвищується.

Збільшення на одиницю площі кількості рослин врожайність підвищувалася, але для гороху овочевого існує межа рівня загущення, за якої з погіршенням мікроклімату живлення рослин приріст урожайності припиняється. Середня маса бобів з окремих рослин досліджуваного варіанту була найбільша.

Оптимальною густотою рослин цих сортів можна вважати 1,4 млн. шт./га. Достовірна частка впливу досліджуваних факторів на врожайність насіння гороху овочевого становила: сорту – 29 %, густоти рослин – 40 %, інших 31 %.